

Vzpostavitev sistemskega okvira za celovito energetske in potresno prenovo stavb v Sloveniji

Povzetek za odločevalce po 1. Forumu za celovito prenovo stavb, IJS, oktober 2025

Povzetek

Slovenija ima visok delež potresno in energetske neučinkovitih stavb. Približno 83 % javnih stavb spada v razrede potresnega tveganja D–G, medtem ko večina stanovanjskih stavb ne dosega minimalnih energetskih standardov. Kljub aktivnim razpisom in subvencijam Eko sklada ter napredku pri prenovi javnih stavb ostajajo prenove prepočasne, parcialne in sektorsko ločene. Forum je potrdil širok strokovni in institucionalni konsenz:

»Celovita prenova stavb mora postati sistemska in usklajena – energetska učinkovitost in potresna varnost sta neločljivi komponenti iste politike.«

Ključne ugotovitve foruma

Fragmentiranost sistemov

Energetska prenova in potresna utrditev imata ločene pravne, finančne in upravne okvire, kar povzroča razdrobljenost in administrativne ovire.

Odsotnost stabilnega financiranja

Za potresno utrjevanje trenutno ni stabilnega vira nepovratnih sredstev, niti iz EU niti iz državnega proračuna, čeprav so potrebe ocenjene na več kot 5 milijard €.

Odsotnost centralnega organa in podatkovne baze

Podatki o potresni odpornosti so razpršeni. Strokovna mnenja poudarjajo nujnost centralne baze podatkov in izkaznice stavbe za celovito oceno njenega stanja.

Premajhen obseg prenov

Le okoli 4 % stanovanjskega fonda je bilo deležnih celovite prenove, kar kaže na izrazito vrzel med dejanskim stanjem in cilji NEPN ter EPBD.

Dobri primeri iz tujine

Hrvaška: obvezna celovita prenova po potresu 2020; financiranje s kombinacijo EUSF + RRF + proračun.

Italija: »Superbonus 110 %« kot likvidnostni mehanizem z davčnimi dobropisi za energetske in potresno prenovo (495.000 projektov, 117 mrd €)

Priporočila politike

A Vzpostaviti centraliziran sistem upravljanja

Enoten organ (v okviru obstoječega resorja), ki usklajuje energetske in potresne prenove ter povezuje razpisne mehanizme.

C Integrirati finančne instrumente

Združevanje nepovratnih sredstev, kreditov in davčnih olajšav po zgledu Italije in Hrvaške.

Uporaba kohezijskih, podnebnih in nacionalnih virov v večletnem programskem okviru.

E Uvesti obvezno povezovanje energetskih in potresnih kriterijev v razpisih

Subvencije in posojila naj bodo pogojene z osnovno statično presojo ali utrditvijo.

B Uvesti digitalni dnevnik stavb in izkaznico stavbe

Centralna baza podatkov, javno dostopna, za ciljanje prioritetnih stavb in spremljanje napredka.

D Urediti pravni okvir

Spremembe GZ-1, SZ-1, uredb o rekonstrukcijah in vzdrževanju (preprečevanje nestrokovnih posegov).

Znižanje zahtev za soglasja etažnih lastnikov pri potresnih posegih.

F Krepi tehnčno in svetovalno infrastrukturo

Ustanovitev tehničnih pisarn po zgledu "one-stop-shop" modela EPBD; izobraževanje ENSVET svetovalcev.

Pričakovani učinki

Sinergijski prihranki:

15–25 % nižji stroški izvedbe pri sočasni energetski in potresni prenovi

Družbeni učinki:

zmanjšanje energetske revščine, večja odpornost javnih stavb, rast zelenih delovnih mest.

Večja varnost:

postopno zmanjšanje števila potresno neopornih stavb (D–G) za 50 % do 2050.

Učinkovitejša raba EU sredstev:

večja absorpcija RRF, kohezijskih in podnebnih sredstev

Zaključek

Forum je pokazal, da je strokovna, politična in finančna podpora za celovito prenovo stavb široka. Slovenija potrebuje centraliziran, pregleden in stabilen sistem, ki združuje energetske učinkovitost, potresno varnost in socialno pravičnost v enoten okvir.

Avtorji

dr. Gašper Stegnar, Institut "Jožef Stefan"
gasper.stegnar@ijs.si

GREEN
RENOV8

